

DRŽAVNI ARHIV U SPLITU
Glagoljaška 18
S p l i t

SUMARNI INVENTAR FONDA

**PRVOSTUPANJSKI SUD U SPLITU (C. R. TRIBUNALE DI
SPALATO), [1763 - 1797] 1798 / 1806 [1811] : mapa 1, kut. 45;
4,5 m/d**

Izradila: **Marina Grgičević**, arhivistica specijalistica

Split, svibanj 2004.

IDENTIFIKACIJA

B. Pravosuđe

B. 1.3. Prvostupanjski sudovi

Oznaka / Signatura :	HR DASt 43
Kratice fonda:	O.S.
Fond:	PRVOSTUPANJSKI SUD U SPLITU, MISTNO STARJEŠINSTVO (I.R. TRIBUNALE DI PRIMA IS- TANZA DI SPALATO, C.R. SUPERIORITÀ LOCALE DI SPALATO), 1798 / 1806.
Vrijeme nastanka gradiva sadržanog u jedinici opisa:	[1763 - 1797] 1798 / 1806 [1811]
Raspon godina stvaratelja fonda:	1798 - 1806.
Razina opisa:	Fond
Količina:	46 kom : 1 mapa, 45 kut; 4,5 m/d
Naziv stvaratelja:	Prvostupanjski sud u Splitu

Napomena: Iz ranije jedinstvenog fonda HR DASt 43, OKRUŽNI SUD (*I.R. Tribunale di prima istanza, I.R. Pretura urbana, I.R. Tribunale circolare*) - SPLIT (1797 - 1943); 1797 / 1943, knj.302, kut. 310 (**vidi: Arhivski fondovi i zbirke u SFRJ, SR Hrvatska, Beograd, 1984, str.283 (poglavlje *Historijski arhiv Split, podnaslov Pravosuđe*)** formirani su odvojeni fondovi za različita vremenska razdoblja uprave na području Splita i Dalmacije: HR DASt 43 *Prvostupanjski sud u Splitu (C.R. Tribunale di Spalato), [1763 - 1797] 1798 / 1806 [1811]*, HR DASt 532 *Prvostupanjski sud u Split (I.R. Tribunale di prima istanza di Spalato)*, 1806 / 1813, HR DASt 533 *Prvosrupanjski sud u Splitu (I.R. Pretura urbana, I.R. Tribunale circolare)*, 1813 / 1918. Za razdoblje od 1918. do 1943. godine izrađen je sumarni inventarni popis gradiva.

UPRAVNA POVIJEST

Potpisivanjem mirovnog sporazuma između generala francuske vojske Napoleona Bonapartea i austrijskog kralja Franje I u Ljubnu (Loeben), 18. travnja 1797. godine, nakon petogodišnjeg rata, Austrija je dobila u posjed Istru Dalmaciju, Kvarnersko otočje i Boku Kotorsku.

Mirom u Campoformiju, 17. listopada 1797. godine, Mletačka republika je prestala postojati pa su navedena područja i teritorijalno pripala Austriji.

U prvo vrijeme vojnu i civilnu vlast u Dalmaciji je preuzeo general Mate Rukavina, uskoro je dvorska kancelarija kao komesara za civilne poslove postavila grofa Raimunda

Thurna. Nastojao je reorganizirati upravu i sudstvo, vrijeme njegova djelovanja se može podijeliti na dva razdoblja:

- 1) razdoblje privremenosti, od dolaska i preuzimanja dužnosti do kraja 1797. godine.
- 2) razdoblje učvršćenja ugleda vlasti i organa uprave i sudstva, od siječnja 1798. do 18. srpnja 1799, kada je dao ostavku.

Naredbom od 17. prosinca 1797. godine osniva se jedinstveni Prizivni sud u Zadru za područje cijele Dalmacije i započinje s radom 1. siječnja 1798. godine. Od istog dana rješava građanske i kaznene predmete (*pravdačni, giustiziali* - sudski) i političko - upravne predmete (*politiceski, politici* - upravni) u drugom stupnju, s tim da postoji i mogućnost revizije. Ukoliko su oba niža suda donijela jednaku odluku u građanskim i kaznenim parnicama, tada postoji mogućnost revizijskog postupka samo za upravne predmete. Thurn ovime priprema konačno odvajanje sudske i upravne vlasti.

Osim Zadra, reforma sudstva nije u početku dotakla cijelu mrežu prvostupanjske vlasti, i nadalje su to autonomne komune s vlastitom organizacijom, tzv. *Mistna starješinstva (Superiorità locali)*.

Nakon odlaska Thurna civilne poslove u Dalmaciji je obavljao Giambattista Rinna, do veljače 1801, zatim barun Francesco Maria di Carnea - Steffaneo, a 8. lipnja 1802. komesar Dalmacije postaje Peter Goëss za čije se uprave sud u Zadru odvaja od upravno - političke vlasti (a Revizijski sud u Veneciji se spaja s Vrhovnim sudom u Beču) 23. travnja 1803. godine.

Zbog nove ratne opasnosti spaja se vojna i civilna vlast u osobi generala i baruna Tommasa de Bradya. 1805. godine je nastavio provoditi reorganizaciju: u sudstvu je formalno odvojio Prizivni sud u Zadru, prvostupanjski sudovi u Zadru, Splitu i Kotoru se odvajaju od upravne vlasti i dobivaju nadležnosti nad širim područjem, kao okružni sudovi.

26. prosinca 1805, mirom u Bratislavi (*Požunski mir*), Brady odustaje od daljnjih reformi jer je Austrija izgubila sve jadranske pokrajine, uključujući i Dalmaciju.

28. siječnja 1806. godine objavljeno je pripajanje Dalmacije i Albanije francuskoj Kraljevini Italiji a Brady objavljuje prestanak austrijskog vladanja (proglasom 18. veljače 1806) od 19. veljače 1806. godine.

NAČIN PREUZIMANJA ILI PREDAJE

Arhivsko gradivo fonda *Prvostupanjski sud u Splitu (C. R. Tribunale di Spalato)*, [1763 - 1797] / 1798 / 1806 [1811] preuzeto je, predajom po dužnosti, u Državni arhiv u Splitu 16. srpnja 1965. godine. Činilo je dio jedinstvene cjeline pod nazivom *Okružni sud u Splitu (I. R. Tribunale di prima istanza, I.R. Pretura urbana, I. R. Tribunale circolare)*, 1797 / 1944. Nalazilo se u zgradi Okružnog suda u Splitu, na trećem katu, u ormaru.

Arhivski fond je upisan u *Knjigu primljenog arhivskog gradiva DASt-a* pod rednim brojem UZ / 149.

Gradivo ovoga fonda je djelomično sačuvano.

Kod preuzimanja na arhivističku obradu jedan dio gradiva se nalazio u svežnjevima, povezan konopcima a jedan dio se nalazio u starim arhivskim kutijama, složen prema tekućim brojevima ali izmiješanih serija.

DJELOKRUG I SADRŽAJ

Djelokrug rada *Prvostupanjskog suda u Splitu* u vrijeme prve austrijske uprave u Dalmaciji karakterizira modernizacija uređenja u sudstvu te odvajanje sudske od upravne vlasti, učvršćenje središnje i lokalne vlasti i uvođenje propisa.

Najznačajniju ulogu u organizaciji sudstva je odigrao Raimondo Thurn, komesar za civilne poslove u Dalmaciji. Naredbom od 28. siječnja 1798. osnovan je *Prvostupanjski sud u Splitu*, tzv. *Mistno starješinstvo* (*Tribunale di prima Istanza col nome di Superiorità locale*). Obuhvaćalo je područje grada i okolice. Većina upravno - sudskih službenika u Dalmaciji su bili stranci, Talijani.

Mistno starješinstvo je rješavalo sudske poslove, bilo je nadležno za građanske i kaznene predmete ako vrijednost spora nije prelazila 20 fiorina.

Upravno - političke poslove je rješavao *rektor* ili *sudac upravitelj*, sudačke poslove je rješavao *sudac prisjednik*.

U Splitu je prvi *rektor* ili *sudac upravitelj* bio grof *Nicolò Grisogono*, 2 *prisjednika* su bili plemić *Francesco Tommaseo* i građanin *Marko Pavišić*. Ostali službenici su bili 2 *tajnika* ili *kancelira* *Antonio Maria Basilico* i *Vincenzo Mistruzzi* i *asistent* *Gaetano Caruchio*.

Za građanske sudove je uveden *sudski red* (*l'ordine giudiziario*) s propisima za građanski parnični postupak, zabranjeno je privatno plaćanje sudaca, naplaćivale su se pristojbe za sudske i upravne predmete, uveden je austrijski *Zakonik zločina i kazni kaznenog postupka* (*Il Codice sopra i delitti e le pene e la procedura criminale Austriaca*).

Zadržana je institucija *Pomirbenih sudova* (*Giudizio di pace*) koji su sudili u sporovima do 25 fiorina, besprizivno ako su stranke na to pristajale, ako stranke nisu na to pristajale, sudio je *Prvostupanjski sud*. Gdje nije bilo *Pomirbenih sudova*, u određene dane je opet nadležnost imao *Prvostupanjski sud*, uređivao je sudac i dva *predsjednika*.

Revizijski sud je bio u Veneciji, kao trećestupanjski sud u građanskim i kaznenim parnicama. Poslije pet godina objavljeno je spajanje mletačkog *Revizijskog suda* s *Vrhovnim sudom* u Beču (23. travnja 1803).

1805. godine se odvaja *Prizivni sud* u Zadru.

Prvostupanjski sud u Splitu (kao i u Zadru i Kotoru) odjeljuje se od upravne vlasti.

Arhivsko gradivo fonda obuhvaća građanske i kaznene parnice, sudske presude, imenovanja, odluke, zapisnike, obavijesti, korespondenciju - uglavnom službene dopise, javno - političke i gospodarske spise.

ODABIRANJE, IZLUČIVANJE I ROKOVI ČUVANJA

Arhivsko gradivo fonda se trajno čuva, nema odabiranja ni izlučivanja.

Pretpostavka je da se veliki dio gradiva nekadašnjeg jedinstvenog fonda *Okružni sud u Splitu* (*I. R. Tribunale di prima istanza, I. R. Pretura urbana, I. R. Tribunale circolare*) 1797 / 1944, nalazi u spremištima *Općinskog suda u Splitu*. Usmenim ni pismenim (prilog dopis od 26. svibnja 2003. godine)¹ kontaktom nije postignuta suradnja s ovom institucijom pa nije napravjen uvid u stvarno postojanje i stanje arhivskoga gradiva ovoga fonda u njezinim spremištima.

PLAN SREĐIVANJA

¹ Fotokopija dopisa DAST-a (26. svibnja 2003), str. br. 13

Arhivsko gradivo fonda *Prvostupanjski sud u Splitu (C. R. Tribunale di Spalato)*, [1763 - 1797] 1798 / 1806 [1811], vrijeme prve austrijske uprave na području Dalmacije, je fragmentarno sačuvano, bez knjiga. Spisi su se nalazili u svežnjevima i svežnjicima povezani konopcima - nesređeni i u starim kutijama - djelomično složeni po tekućim brojevima ali s potpuno izmiješanim serijama (u ranijoj obradi), sveukupno 43 tehničke jedinice.

Spisi su dosta dobro očuvani, s oštećenjima od vlage i moljaca.

Kod arhivističkog sređivanja je poštovan princip prvobitnog reda, predmeti su slagani prema tekućim brojevima, odvajani po stoticama u košuljice (prema postojećim popisima i naznakama pisara) unutar skupina za svaku kalendarsku godinu. Spisi su obilježavani brojevima i slovom skupine (G - giustiziali, označavaju sudske građanske postupke, P - politici, označavaju upravne postupke, C - criminali, označavaju kaznene postupke). Osim tri osnovne, formirane su još dvije serije, od kojih jedna sadrži skupinu ovjera javnih bilježnika a druga je poseban zapisnik sastavljen u Trogiru, na zahtjev Prvostupanjskog suda u Splitu.

Spisi su složeni u jednoj mapi (ručno izrađenoj prema veličini spisa) i 45 kutija.

Sastavljen je sumarni inventar.

Prikaz klasifikacijske sheme arhivskog fonda *Prvostupanjski sud u Splitu (C. R. Tribunale di Spalato)*, [1763 - 1797] 1798 / 1806 [1811] :

1. SPISI

1.1. Sudski građanski postupci / Atti giustiziali civili

1.2. Sudski upravni postupci / Atti giustiziali politici

1.3. Sudski kazneni postupci / Materie criminali

1.3.1. Razni spisi / Atti diversi

1.3.2. Kaznene parnice , ostali kazneni spisi / Processi criminali, criminali - altro

1.4. Ovjere javnih bilježnika / Atti di omologazione

1.5. Izvanredan zapisnik / Extraordinario

UVJETI DOSTUPNOSTI

Dostupno sukladno *Pravilniku o korištenju arhivskoga gradiva i Pravilniku o radu* čitaonice Državnog arhiva u Splitu.

UVJETI OBJAVLJIVANJA ILI UMNOŽAVANJA

Dozvoljeno sukladno *Pravilniku o korištenju arhivskoga gradiva i Pravilniku o radu* čitaonice Državnog arhiva u Splitu.

JEZIK / PISMO

Jezik: talijanski, latinski, hrvatski, njemački

Pismo: latinica, uglata glagoljica (nekoliko notarskih uvjerenja)

TVARNE ZNAČAJKE I TEHNIČKI UVJETI

Spisi fonda su prašnjavi, s oštećenjima od vlage i moljaca. Tekst na pojedinačnim spisima je izbljedio i nečitak.

Sumarni inventar se čuva u čitaonici Državnog arhiva u Splitu, dostupan je i uvidom u računalni program *Word*.

OBAVIJESNA POMAGALA

Sumarni inventar, vodič Državnog arhiva u Splitu, *Registar fondova i zbirki DAST-a*.

POSTOJANJE I MJESTO ČUVANJA IZVORNIKA

Izvornik se nalazi u Državnom arhivu u Splitu.

DOPUNSKI IZVORI

Arhivsko gradivo fonda dijelom sadrži i službenu korespondenciju te donošenje presuda Prizivnog suda u Zadru (fond *HR DAZd 217*).

BIBLIOGRAFIJA

Grga Novak, *Prošlost Dalmacije*, Zagreb, 1944.

Vjekoslav Maštrović, *Razvoj sudstva u Dalmaciji u XIX stoljeću*, Zagreb, 1959.

Ivan Beuc, *Povijest institucija državne vlasti u Hrvatskoj (1527 - 1945)*, Zagreb, 1969.

Ferdo Čulinović, *Državnopravna historija jugoslavenskih zemalja XIX i XX vijeka*, knj. 1, *Školska knjiga*, Zagreb, 1956.

**SUMARNI INVENTARNI POPIS ARHIVSKOGA GRADIVA FONDA
PRVOSTUPANJSKI SUD U SPLITU (C. R. Tribunale di Spalato), [1763 - 1797]
1798 / 1806 [1811]**

Teh. jed.	Naziv - vrsta arhivskoga gradiva	Broj spisa	Raspon god. arh. gradiva	Napomena
	1. SPISI			
1 (mapa)	1.1. Sudski - građanski postupci / Atti giustiziali - civili	4,16.	1798.	Thurnovi proglassi (ručno izrađena mapa)
2 (kutija)	"	58 / 90 103 / 200 216 / 292 306 / 398	1798.	
3	"	402 / 499 502 / 593 611 / 696 703 / 796 803 / 896 975,986,992, 1069. 1103 / 1157		
4	"	1 / 98 105 / 197 207 / 298	1799.	
5	"	303 / 378 402 / 496 507 / 600 603 / 698		
6	"	701 / 797 819 / 894 906 / 991 1001 / 1098		
7	"	1154,1180. 1207 / 1299 1315 / 1400 1409 / 1489 1521 / 1572 1613 / 1662		
8	"	33 / 75 101 / 178 221 / 293 304 / 379 401 / 482 540,571,583, 596,600.	1800.	

Teh. jed.	Naziv - vrsta arhivskoga gradiva	Broj spisa	Raspon god. arh. gradiva	Napomena
9	"	601,623,667, 700. 713,721,768, 776. 811 / 900 901 / 999 1006 / 1097	"	
10		1101 / 1200		
11		1201 / 1300		
12		1301 / 1400		
13	"	1401 / 1499 1501 / 1572 34 / 82	1801.	
14		106 / 195 226 / 296 301 / 399 416 / 448 504 / 592 603 / 698 710 / 788		
15		993 1004 / 1037		
16		1119 / 1199		
17		1206 / 1283 1328 / 1395 1406 / 1483 1501 / 1588		
18	"	30 / 100	1802.	
19		102 / 200 218 / 293 313 / 352 428 / 500 506 / 589 602 / 696		
20		757,772,781 809,820,846, 895. 920 / 1000 1004 / 1099 1100 / 1195 1211 / 1262		
21		1430 17 / 96 109 / 188 203 / 297 312 / 388 404 / 500	1803.	

Teh. jed.	Naziv - vrsta arhivskoga gradiva	Broj spisa	Raspon god. arh. gradiva	Napomena
22	"	521,529,577, 588. 664 / 671 714 / 799 810,813,861, 900.	"	
23		901 / 1000 1001 / 1100		
24		1101 / 1184 1361 1515		
25	"	51 / 95 113 / 191 291 364 / 381 409 / 458	1804.	br. 458- parnica Bilić- -Ergovac (svežnjić)
26		472 / 498 513 / 592 615,630. 733 805 / 871		
27		901,926,948, 961. 1006 / 1097 1101 / 1176 1208 / 1300 + spis b.b.		
28	"	1 / 100 101 / 200 202 / 300 301 / 400 401 / 500 501 / 600 601 / 700 701 / 800 801 / 838 839 / 900 901 / 999	1805.	
29		1002 / 1100 1101 / 1195 1220 / 1286 +spis b.b.		b.b.Thurnov normativ za Sinjsku krajinu
30				
31				
32				
33				
34				
35	"	1 / 100	1806.	
36		201 / 300		

Teh. jed.	Naziv - vrsta arhivskoga gradiva	Broj spisa	Raspon god. arh. gradiva	Napomena
"	"	301 / 400	"	
37	1.2. Upravni postupci / Acti giusti - ziali politici	37 / 99 119 / 183 201 / 300 314 403 / 496 519 / 556 602 / 698 726 / 773 829 / 832 909 / 915	1798.	
38	"	8 / 99 101 / 198 201 / 299 303 / 395 405 / 495 505 / 597 603 / 689 706 / 793 813 / 898 902 / 990 1012 / 1100 1124,1125, 1126,1145.	1799.	
39	"	8 / 99 102 / 198 206 / 291 343 / 385 410 / 467 502 / 600 613 / 692 704 / 795 801 / 895 903 / 997 1011 / 1047	1800.	
40	"	4 / 97 112 / 200 206 / 242 310 / 400 418 / 450 515 / 568 601 / 700 717 / 788 831 / 897	1801.	

Teh. jed.	Naziv - vrsta arhivskoga gradiva	Broj spisa	Raspon god. arh. gradiva	Napomena
"	"	903 / 926	"	
41	"	1002,1004, 1067. 6 / 99 141,145,195 211 / 298 312 / 389 406 / 500 510 / 570 601 / 700 709 / 788 806 / 872 906 / 988 1003 / 1093 1112 / 1198 1270,1275, 1287.	1802.	
42	"	16 / 81 119 / 197 218 / 287 321 / 386 412 / 496 718 / 791 817 / 892 912 / 999 1013 / 1099 1110 / 1187 1206 / 1294 1338,1359, 1366,1375. 1401 / 1439	1803.	
	"	4 / 32 122,182. 238 / 298 302 / 328 437,438,439. 515 / 561 646 / 695 710 / 746 803 / 880 917 / 971 1078,1099, 1100. 1205 / 1296	1804.	
43	"	14 / 100 101 / 195 215 / 296	1805.	

Teh. jed.	Naziv - vrsta arhivskoga gradiva	Broj spisa	Raspon god. arh. gradiva	Napomena
"	"	458 / 477 502,505,574, 581. 639 / 700 701 / 787 1036,1040, 1071,1074. 1152,1175, 1182,1195.	"	
"	"	1 / 93 110 / 186 203 / 267 359,365,395. 628,676. 701,754,786. 863.	1806.	
44	1.3. Kazneni postupci / Materie criminali			
	1.3.1. Razni spisi / Atti diversi	44,66. 18 / 78 15 / 77	1802. 1803. 1804.	
45	"	4 / 59 1 / 58	1805. 1806.	
46	1.3.2. Kaznene parnice, ostali spisi/ Processi criminali, altro	1 / 100 100 1/2 / 156	1806.	
	1.4. Ovjere javnih bilježnika / Atti di omologazione	17 kom.	1799 / 1806	kronološki
	1.5. Zapisnik (izvanredno)/ Estrordinario	1 kom.	1806.	Poseban zapisnik,33 ispisana lista u uvezanoj knjižici,ispisao Girolamo Celio-Cega,arhivist iz Trogira i poslao na traženje suda u Splitu.

NAPOMENA

Fotokopija dopisa od 26. svibnja 2003, upućeno *Općinskom sudu u Splitu*.

NAPOMENA ARHIVISTA

Izradila: Marina Grgičević, arhivistica specijalistica, prema ISAD (G), drugo izdanje, 2001

NADNEVAK IZRADE

Svibanj, 2004.

SADRŽAJ

Identifikacija	2
Upravna povijest	2
Način preuzimanja ili predaje	3
Djelokrug i sadržaj	4
Odabiranje, izlučivanje i rokovi čuvanja	4
Plan sređivanja	5
Uvjeti dostupnosti	5
Uvjeti objavljivanja ili umnožavanja	5
Jezik / pismo	5
Tvarne značajke i tehnički uvjeti	6
Obavijesna pomagala	6
Postojanje i mjesto čuvanja izvornika	6
Dopunski izvori	6
Bibliografija	6
Sumarni inventarni popis arhivskoga gradiva fonda	7
Napomena	13
Napomena arhivista	13